

Neil T. Anderson

Demonische Bezetenheid en de Nieuwe Klinische Bevrijding

Biblical Discernment Ministries: <http://www.rapidnet.com/~jbeard/bdm/>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV).
Vertaling (ingekort), plaatjes en voetnoten door M.V. (25-8-2006)

Een vriend vertelde mij dat “80% van slangenvergif uit proteïne bestaat”. Alhoewel wij dagelijks een hoeveelheid proteïne nodig hebben uit onze voeding, wil dat niet zeggen dat slangenvergif een goede proteïneleverancier is. Die 20% zijn nog steeds fataal! Reeds lang geloof ik dat zij die hoge percentages van waarheid onderwijzen, maar vermengd met een portie leugen, meer schade aanrichten in de kerk dan zij die opvallend dwaling prediken. En het spijt mij te moeten concluderen dat veel van de zienswijzen van dr. Neil T. Anderson over spiritual warfare (geestelijke oorlogvoering) en bevrijding heel dicht de categorie benadert van de subtiele valsheden. Zijn hele constructie is op een fout fundament gebouwd.

Dr. Neil T. Anderson is een aantal jaren pastor geweest, maar vandaag is hij associate professor in praktische theologie aan de Talbot School of Theology. Anderson heeft een aantal boeken geschreven en hij leidt grote seminaries, dikwijls in kerken die normaal nooit iemand zouden binnenhalen die een boodschap brengt over hoe christenen bevrijding kunnen verkrijgen van het demonische. Deze boeken zijn b.v.: *The Bondage Breaker*; *The Bondage Breaker Study Guide*, *The Seduction of Our Children*, van Harvest House Publishers. Ook *Victory Over the Darkness* (Regal Books); *Released From Bondage*, en *Walking Through the Darkness* van Campus Crusade for Christ (Here's Life Publishers).

Dr. Anderson is snel een van de meest populaire invloeden aan het worden binnen het evangelisch christendom. Zijn boodschap is een mengeling van psychologie, theologie, bijbelverzen, maar nog meer zijn vele verhalen waardoor zijn lezers/luisteraars het vertrouwen moeten krijgen dat weet waarover hij spreekt vanuit de praktijk.

Enkele boeken van Anderson

Alhoewel Anderson zijn boodschap gewoonlijk presenteert in sterk gepyschologiseerde categorieën (d.w.z. self-esteem [zelfliefde], positivisme, Freudiaans onderbewustzijn, enz.), bekritiseert hij dikwijls de psychologie, en geeft hij de valse indruk dat hij over die dingen bijbels kritisch is. Ofschon hij bij gelegenheid een gefundeerde bijbelse kritiek levert moet de natuur van zijn criticisme eerder geklasseerd worden als een binnenskamers meningsverschil van rivaliserende psychologische theorieën. (Een voorbeeld is zijn begrip van zogenaamd multiple personality disorder [MPD] in *Released*:207-10). In dezelfde zin maakt Anderson duidelijk dat hij niet te vinden is voor “direct deliverance encounter” dat op het confronterend uitdrijven van demonen slaat; soms spreekt hij kritisch over zulke praktijken. Maar, niettegenstaande deze kritiek, presenteert Anderson zelf een zeven-stappen bevrijdingsbenadering van “deliverance encounter” (bevrijden van demonen). Zoals we zullen zien moet elke vorm van “deliverance encounter” gebouwd zijn op het geloof dat christenen werkelijk demonisch bezeten kunnen zijn, want anders is er geen behoefte aan deze praktijk.

Neil Anderson's speciale mix van psychologie, bijbelgebruik, case-studies (d.w.z. verhalen), bij zijn geloof in bevrijding, vormt zijn benadering van wat ik noem “klinische bevrijding”. Zijn gebruik van psychologische categorieën en analyses leveren een klinisch tint voor het praktiseren van zijn bevrijdingsleer. In plaats van te spreken van demonen, zoals in het ouderwetse “direct deliverance”,

zoekt Anderson de achtergrondinformatie middels een vragenlijst die algemeen in dokterspraktijken gebruikt wordt om de historiek van een patiënt samen te stellen. Anderson voert dan de “patiënt” door zijn “zeven stappen” van bevrijding, op veelal dezelfde wijze als een counselor met een patiënt zou handelen.

Dr. Anderson’s klinische benadering appelleert beter op de evangelische gemeenschap, die reeds gepsihologiseerd werd, om te geloven dat hun problemen in de eerste plaats het gevolg zijn van wat iemand anders aan hen heeft gedaan in het verleden, eerder dan iets waarvoor zij tegenwoordig verantwoordelijk zijn. In deze voorbeelden overtuigt Anderson hen ervan dat zij slachtoffers zijn van demonische bolwerken, waarvan de “bondage breaker” (bevrijder) hen bevrijding aanbiedt. In plaats daarvan leert de Bijbel dat onze problemen en worstelingen in het leven behandeld worden door normale groei en maturiteit wanneer wij appelleren op de bijbelse leringen over de christelijke levenswijze.

EEN BIJBELSE KIJK OP DEMONISCHE BEZETENHEID

Een beslissende zaak voor alle christenen is na te gaan of een gelovige al dan niet demonisch bezeten kan zijn. De laatste decennia is er een belangrijke ommekeer gekomen bij evangelischen, van het geloof dat christenen niet bezeten kunnen worden, naar een dominante zienswijze dat een kind van God bezeten kan zijn, en dat hij dus desgevallend bevrijding nodig heeft. Neil Anderson gelooft dat christenen bestuurd kunnen worden door een demon (*The Bondage Breaker*: Harvest House, 1990:171-73. In het Nederlands: *De Bevrijder* - zie plaatje boven).

Wij moeten starten met een zuiver begrip van wat de Schrift bedoelt wanneer deze refereert naar demonische bezetenheid. Anderson vertrouwt dikwijls op ervaringsgeoriënteerde verhalen, gepresenteerd als “case studies”, die dienen om de indruk te creëren dat christenen gecontroleerd kunnen worden door demonen. Dit “bewijsmateriaal” vormt dan zijn kijk op wat de Bijbel in deze materie te zeggen heeft. In plaats daarvan zouden wij ons denken vanuit de Bijbel moeten ontwikkelen, om zo de ervaring te interpreteren die we tegenkomen.

Zie hier een uitgebreide bespreking “Kan een gelovige demonisch bezeten zijn?”:

<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/gelovigebezeten.pdf>

Anderson maakt de fout dat hij een woordbetekenis zoekt in haar etymologie, in plaats van na te gaan hoe het woord eigenlijk in de Bijbel wordt gebruikt. De uitdrukkingen “gedemoniseerd” en “een demon hebben” worden in de Bijbel gebruikt voor het extreme, namelijk innerlijk bestuurd worden door een inwonende demon [zie “Kan een gelovige demonisch bezeten zijn?”]. Deze uitdrukkingen worden nooit gebruikt voor iets minders. Deze termen worden bijvoorbeeld nooit gebruikt voor de activiteit van Satans beschuldiging, verleiding, bedrog of vervolging; ze beschrijven enkel het extreme geval van inwendig bestuurd worden [take over] door een demon.

Bijbelse bezetenheid (gedemoniseerd, een demon hebben) is de directe inwendige controle door demonen (ook “boze geesten” genoemd) van hun slachtoffer door in hem te wonen. Demonische bezetenheid is niet de externe verleiding die uitgevoerd wordt door Satan en zijn demonen. Ik geloof niet dat de Bijbel leert dat een christen kan bezeten worden of bewoond door een demon. Ik geloof echter wel dat christenen [wedergeboren, niet naamchristenen] ernstig kunnen beïnvloed worden of onderdrukt door Satan en het demonische. De sleutelkwesies in deze materie draaien rond de verschillen tussen interne controle en inwoning enerzijds, en externe invloeden anderzijds.

In het voorbeeld dat de Heer Jezus Christus citeerde tegen de Farizeeën, in Mattheüs 12:43 (“En wanneer de onreine geest van de mens uitgegaan is, zo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en vindt ze niet”), zoekt de demon naar een nieuw huis omdat hij uitgedreven werd uit het individu dat hij eens bezette. Dan zegt de huisloze demon: “Ik zal weerkeren in mijn huis, vanwaar ik uitgegaan ben; en komende, vindt hij het leeg, met bezemen gekeerd en versierd” (12:44). De demon en zijn vrienden kunnen enkel het huis binnenkomen wanneer het leeg is en onbezet. In het geval van alle gelovigen is het huis *bezet*, en de Heilige Geest staat aan haar deur wanneer een herbezetting wordt geprobeerd. Deze passage zegt dat enkel legen huizen - zij die niet tot geloof komen - opnieuw kunnen bezet worden. Daarom kunnen christenen niet (her)bezeten worden. Er zijn verscheidene andere nieuwtestamentische passages die aangeven dat Christus’ overwinning over Satan en

het demonische zo groot was dat hij niet kan terugkomen en gelovigen opnieuw kan bezetten (Joh. 17:15¹; 1 Joh. 5:18²).

Een andere reden waarom gelovigen niet gedemoniseerd (bezeten) kunnen worden is dat het Nieuwe Testament nergens zegt dat zij dat kunnen! Evenmin gebruikt het Nieuwe Testament ooit een taal, met het oog op een gelovige, die demonische bezetenheid aangeeft. Waar er ook wordt gesproken over een mens die bezeten is door een demon, geeft de Bijbel aan dat die demon wordt “uitgeworpen” (b.v. Matt. 8:16³; Mark. 1:34⁴). “Uitwerpen” geeft duidelijk aan dat wanneer iemand werd bevrijd van demonen, dit een “machtstreffen” was, niet een “waarheidstreffen” (truth encounter) zoals Anderson beweert. Nooit wordt gelovigen gezegd dat zij Satan of demonen moeten beantwoorden door hen uit te werpen, wat altijd de remedie is in het Nieuwe Testament voor een bezeten persoon. In plaats daarvan wordt de gelovige bevolen te staan⁵, stand te houden, te weerstaan, als zijn houding tegen externe verleiding door Satan en het demonische. Dit ondersteunt het idee dat christenen niet demonisch bezeten kunnen zijn, want hun wordt nooit bevolen of uitgelegd hoe zij gelovigen (of wie dan ook) moeten bevrijden van demonische bezetenheid.

MISLEIDENDE ARGUMENTEN

Neil Anderson en anderen die leren dat christenen demonisch bezeten kunnen zijn proberen hoofdzakelijk hun zienswijze te baseren op de vele verhalen (zij noemen dat case-studies) die zij hebben over christenen die zij kenmerken als gebonden door demonen.

Toen ik luisterde naar de geluidsbandjes van zijn cursus over *The Bondage Breaker* (De Bevrijder) behandelde hij het onderwerp zelfs niet eens direct. Hij nam gewoon aan dat gelovigen demonisch bezeten kunnen zijn. Anderson neigde naar eenvoudige praat over hen die erin (christenen gebonden door demonen) geloven en zij die er niet in geloven, alsof deze laatsten niet geloven dat Satan en zijn demonen echt bestaan.

Anderson leidde het onderwerp in met een brief van een vrouw met de naam Sheila. Hij ziet haar als een christen die onder “demonische controle” staat; Ik moet bekennen dat ik het moeilijk had om het verschil te maken tussen iemand die *zegt* dat hij onder demonische controle staat en demonische bezetenheid. Die klinken bij mij allebei gelijk.

Anderson koppelt bezetenheid van een gelovige aan een hoeveelheid zonde die hij in zijn leven opstapelt. Als hij op een bepaald gebied erg zondigt dan geeft dat een sterkere binding dan wanneer hij weinig zondigt. Dit past in Andersons bewering dat demonisatie een kwestie is van gradaties. Maar zelfs als er gradaties bestaan van bezetenheid, dan is men ofwel bezeten ofwel niet bezeten. Demonische bezetenheid willen herdefiniëren, als een kwestie van gradaties, kan het feit niet voorbijgaan dat de Bijbel voor geen enkel soort van demonische bezetenheid bij een gelovige steun biedt.

“Laat mij er snel aan toevoegen”, verklaart Anderson, “dat demonische *controle* niet satanisch *eigendomsrecht* betekent” (*Breakers* :172). Op dit punt creëert Anderson valse categorieën van demonische controle die de leer van de Bijbel niet weerspiegelen. Zoals we hierboven zagen in Mattheüs 12 kan een demon niet binnenkomen bij een persoon die de Heilige Geest heeft inwonen. Anderson zegt dat demonen kunnen terugkeren als “krakers”, terwijl die passage duidelijk maakt dat een demon helemaal niet kan binnenkomen, ongeacht wat voor label men wil plakken op zulk een actie. Ik moet daarom vragen: “Hoe kan gezegd worden van een ‘kraker-demon’ dat hij een gelovige bestuurt, wanneer Christus heeft gebeden voor onze bescherming in zulke zaken (Joh. 17:15), en van onze Heer wordt duidelijk geschreven dat Hij ons beschermt in deze zaken (1 Joh. 5:18; 2

¹ “Ik bid niet dat U hen uit de wereld wegneemt, maar dat U hen bewaart voor de boze” (Jh 17:15).

² “Wij weten dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt; maar wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem” (1 Jh 5:18). Zie ook 2 Th 3:3: “Maar de Heere is getrouw, Die u zal versterken en bewaren voor de boze”.

³ “En toen het laat geworden was, hebben zij velen, van de duivel bezeten, tot Hem gebracht, en Hij wierp de boze geesten uit met het woord” (Mt 8:16).

⁴ “En Hij genas er velen, die er door verscheidene ziekten slecht aan toe waren, en wierp vele demonen uit en Hij liet de demonen niet toe te spreken ...” (Mk 1:34).

⁵ Efez. 6:10-18: “... neem daarom de gehele wapenrusting van God aan, opdat u tegenstand kunt bieden in de boze dag en na alles verricht te hebben, stand kunt houden. **Sta dan** ...”

Thess. 3:3)? Het kan gewoon niet gebeuren! Vermits Satan ons niet in eigendom heeft, ons niet bezit, kunnen zijn demonen ons niet controleren.

Dr. Anderson komt dan tot een verbazingwekkende uitleg over onze opties met betrekking tot wie verantwoordelijk is voor zijn daden.

“Zij die zeggen dat een demon een gebied van het leven van een gelovige niet kan controleren, laten ons zitten met slechts twee mogelijke schuldigen voor de problemen die wij voor ogen zien: onszelf òf God. Als wij onszelf de schuld geven dan voelen wij ons hopeloos, omdat wij niets kunnen doen om te stoppen wat wij doen. Als wij God de schuld geven dan wordt ons vertrouwen in Hem als welwillende Vader vernietigd. In beide gevallen hebben wij geen kans om de overwinning te behalen die de Bijbel ons belooft” (*Breakers* :174).

Dit is een voorbeeld van de invloed van psychologiepraat op dr. Anderson's theologie. Deze mentaliteit weerspiegelt pragmatisch positivisme in plaats van bijbelse realiteit. Als wij onszelf beschuldigen, en dat is het juiste antwoord op de vraag wie verantwoordelijk is voor de zonde in mijn leven, dan leidt dit niet tot hopeloosheid. Als wij de lessen van de Bijbel leren dan vinden wij daar dat God *heeft* voorzien in overwinning over zonde, door te groeien in genade als een gelovige in Christus Jezus, zelfs al ben ik verantwoordelijk voor het begaan van zonde. Het zal de groei van een christen verhinderen wanneer hij foutief de duivel de schuld geeft voor zijn zonden, terwijl hij verantwoordelijk is de normale christelijke groeiprincipes toe te passen op het probleem - niet bevrijding.

ZEVEN STAPPEN VAN STRUIKELING

Vermits, volgens Anderson, christenen demonisch bezeten kunnen zijn, hebben zij behoefte aan bevrijding. Niet dat ouderwetse soort waarbij de bevrijdingsbedienaar roept, berispt en de demonen bindt, en hen zendt naar de diepte van de hel, terwijl het subject gewoonlijk uitgeput raakt van die onderneming. In plaats daarvan verdedigt Anderson een *klinische* bevrijding waar de patiënt doorheen een zeven-stappen proces gaat van zelfbevrijding.

Anderson's klinische benadering is van bij het begin fout omdat dit het probleem van de christen onjuist diagnosticeert als demonische bezetenheid, in plaats van een gebrek aan groei of gehoorzaamheid. Dus valt het toepassen van een gereserveerde methode, in plaats van een wilde methode, buiten de kwestie.

De Heer Jezus Christus heeft alle gelovigen bevrijd van gebondenheid aan Satan op het tijdstip van hun redding [wedergeboorte]. Als men zegt dat bepaalde zonden uit het verleden specifiek moeten aangepakt worden, omdat het over een bijzonder soort van zonden gaat, dan zou daaruit volgen dat Christus niet echt de overwinning behaalde over alle zonden van de gelovige. Maar aan het kruis werden *alle* zonden afgehandeld.

De zeven stappen van Anderson's klinische bevrijdingsbenadering wordt door hem voorgesteld als de sleutel tot een succesvolle christelijke levenswijze. Tenzij men door die zeven stappen is gegaan, bent u bijgevolg niet vrij om te kunnen groeien in Christus. Dat is wel verwarrend omdat deze stappen, gearrangeerd op die manier, uniek door dr. Anderson werden ontwikkeld. Hij benadrukt het belang dat men elke stap volgt en afwerkt opdat vrijheid tot stand komt. Maar dit zou impliceren dat christenen in het verleden niet echt vrij waren om te leven voor Christus!

Deze zeven stappen zijn uniek voor Anderson omdat de Bijbel zo'n systeem niet leert. Nogmaals: indien bevrijding een gepaste sleutel zou zijn tot een goede christelijke levenswijze, dan zouden de Brieven, die geschreven werden om elk christen te leren hoe te leven voor Christus, zo'n systeem zeker aanleren. Maar de stilte hierover spreekt boekdelen.

Dr. Anderson is correct in het benadrukken van onze positie in Christus als een sleutel tot een christelijke levenswijze. Christendom heeft te maken met het in praktijk brengen wat Christus voor ons positioneel tot stand heeft gebracht. Heiliging wordt correct gezien als toegepaste rechtvaardiging. Maar Anderson is fout in het aanwenden van de positie van de gelovige (in Christus) als de basis voor zijn klinische bevrijdingsstappen. Onze positie in Christus, zoals ik hierboven heb aangetoond, voorziet reeds, vanaf het begin, in bescherming van een gelovige tegen demonische bezetenheid.

Onze positie in Christus is de basis voor het leven van een christelijke levenswijze, en dat sluit ook hulp in op het gebied van het weerstaan van de verleidingen van de wereld, het vlees en de duivel.

De derde stap in Anderson's klinische bevrijdingsbenadering is getiteld "Bitterheid versus Vergiffenis" (*Breakers*:194). Anderson verdedigt in zijn cursus, en laat blijken in een boek (*Released*: 174), dat wij God moeten vergeven. Elk idee dat wij als zondige schepselen onze zodeloze God zouden moeten vergiffenis schenken is godslasterlijk. God heeft nooit iets verkeerd gedaan zodat Hij ook geen vergiffenis nodig heeft. Vergiffenis is iets dat gegeven wordt aan iemand die onrecht heeft begaan tegen iemand. Tegen wie heeft God onrecht begaan opdat Hij vergiffenis nodig heeft?

DELIVERANCE -- A TRUTH ENCOUNTER

Dr. Anderson contrasteert graag zijn klinische bevrijding tegen de traditionele bevrijdingsbenadering van direct conflict met de demonen, door te zeggen: "Ik zie de strijd niet als een machtstreffen maar eerder als een waarheidstreffen. Ik geloof dat de waarheid ons vrijmaakt" (*Released*: 183). In Joh. 8:32, waar de Heer: "en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken", sprak Hij met de Joden die zeiden dat zij "nooit slaaf van iemand geweest" waren (8:34). Het is daar evenwel in de context duidelijk dat Christus spreekt over vrijheid van zonde, geen vrijheid van demonen.

Als het Nieuwe Testament over bevrijding van demonen spreekt, dan zien wij een machtstreffen! Christus hield geen discussie met de demonen over de waarheid. Hij wierp ze uit en gebruikte Zijn macht als God. Christus beval hen uit te gaan omdat Hij machtig genoeg was de sterke te binden.

Anderson's dwaling is zijn geloof dat christenen gedemoniseerd (bezeten) kunnen zijn, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is. Ook is elk machtstreffen met de demonen fout, omdat [ware] christenen niet demonisch bezeten kunnen raken. Dr. Anderson weet dat de nadruk in de Brieven ligt op het leren en toepassen van waarheid door de gelovige. De Brieven leren geen "waarheidstreffen" voor bevrijding - ze leren waarheid, gekoppeld aan gehoorzaamheid, voor geestelijke maturiteit.

CONCLUSIE

Dr. Anderson gelooft dat een van de grootste problemen in het evangelicalisme bestaat uit hen die geloven dat christenen niet onderdrukt kunnen worden door demonen

"Het overheersende geloof onder evangelicals vandaag is dat christenen niet ernstig verdrukt kunnen worden door demonen ... Niets heeft grotere schade verricht aan het diagnosticeren van geestelijke problemen dan deze onwaarheid ... Zij die de vijand zijn potentieel voor destructie ontkennen zijn er het meest kwetsbaar voor" (*Bondage*: 21).

Juist het omgekeerde van wat Anderson zegt is waar, vermits [ware] christenen *niet* onderworpen zijn aan het type demonische verdrukking die hij en anderen zoals hij verkondigen. Het echte potentieel voor destructie in het christelijk leven ligt in het toewijzen van de problemen aan demonen, en het veronachtzamen van normale christelijke groei en maturiteit. Het is dit gebrek aan maturiteit in de levens van vele gelovigen, en het daarbij uitkijken naar de snelle oplossing ("quick fix") van Anderson's bevrijding, die op termijn zal bewijzen de grootste schade te verrichten.

Zie ook :

- Neil T. Anderson en "Op weg naar de vrijheid in Christus":
<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/NeilTAnderson.pdf>
- [Kan een gelovige demonisch bezeten zijn?](#):
<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/gelovigebezeten.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm